

Decizia nr.2102 din 9 aprilie 2009

(publicată în M.Of. nr.691 din 14/10/2009)

- acțiune în anulare;
- anulează art.3 alin.(1) din H.G. nr.977/2003 și art.3 alin.(1) din H.G. nr.978/2003.

*****

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel Cluj - Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal reclamanta Societatea Comercială KART CONSTRUCT - S.R.L. Cluj-Napoca a solicitat, în contradictoriu cu pârâțul Guvernul României, anularea revederilor art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 977/2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune, precum și a prevederilor art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 978/2003 privind taxa pentru serviciul public de televiziune.

Reclamanta a arătat că prevederile a căror nelegalitate a fost invocată cuprind obligația microîntreprinderilor cu sediul în România de a plăti pentru sediul social o taxă lunară privind serviciul public de radiodifuziune și televiziune, indiferent dacă sunt sau nu beneficiare ale acestor servicii.

Așadar, a apreciat reclamanta, obligația în speță incumbă inclusiv societăților comerciale care nu dețin la sediu aparate sau echipamente care să permită accesarea acestor servicii și, chiar mai mult decât atât, chiar și societăților care nu desfășoară activitate, aspect ce este nu numai ilegal, ci și imoral, o atare obligație constituindu-se ca un impozit mascat în favoarea unei autorități care nu are niciun fel de atribuție de serviciu social.

Reclamanta a considerat că prevederile atacate sunt neconforme cu prevederile art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și cu cele ale art. 2 pct. 40 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, dat fiind faptul că obligația ar fi trebuit să fie prevăzută doar în sarcina persoanelor juridice care beneficiază, în orice modalitate, de serviciile publice respective, o atare distincție fiind făcută de altfel în reglementarea corespunzătoare persoanelor fizice.

Prin Sentința civilă nr. 712/2008 din 13 noiembrie 2008 a Curții de Apel Cluj - Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal a fost respinsă acțiunea formulată de Societatea Comercială KART CONSTRUCT - S.R.L. Cluj-Napoca în contradictoriu cu pârâțul Guvernul României și intervenienta accesorie Societatea Română de Radiodifuziune.

S-a reținut că acțiunea, așa cum aceasta a fost formulată de reclamantă, se întemeiază pe o interpretare eronată a dispozițiilor legale referitoare la obligația de plată a persoanelor juridice privind taxele pentru serviciul public de radiodifuziune și pentru serviciul public de televiziune, invocându-se faptul că prevederile atacate ar contraveni art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că ignoră distincția prevăzută de lege între persoanele juridice care dețin și cele care nu dețin receptoare radio sau TV.

Or, a apreciat prima instanță, dispozițiile art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu prevăd că obligația persoanelor juridice de plată a taxei pentru serviciile publice de radio și televiziune revine acestora doar în cazul deținerii receptoarelor radio/TV, astfel încât dispozițiile criticate, care au fost emise în cadrul stabilit de lege și în executarea acesteia, nu aduc nicio modificare acesteia.

Totodată, în raport cu prevederile art. 108 alin. (2) din Constituție, prima instanță a reținut că cele două hotărâri ale Guvernului cuprind prevederi conforme cu cele ale legii, prin acestea fiind doar stabilite cuantumul taxelor, precum și scutiri de plată.

Prima instanță a concluzionat că legiuitorul instituie în cazul persoanelor juridice obligativitatea plății taxei TV fără a o condiționa de calitatea de deținător al unui receptor TV, iar cum legea nu distinge, nici hotărârile atacate nu pot distinge în sensul exceptării anumitor categorii de persoane juridice de la îndeplinirea obligațiilor de plată.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs reclamanta Societatea Comercială KART CONSTRUCT - S.R.L., criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie.

Recurenta-reclamantă aduce, în esență, critici sentinței recurate arătând că soluția pronunțată este nelegală, întrucât pornește de la interpretarea eronată a dispozițiilor art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deoarece sensul corect al interpretării acestora este acela că obligația de plată a taxei pentru serviciul public de radiodifuziune și televiziune revine în sarcina persoanelor juridice doar dacă beneficiază de aceste servicii.

Se menționează că în acest sens a statuat și Curtea Constituțională, care, respingând excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții, a avut în vedere distincția dintre persoanele juridice care beneficiază și cele care nu beneficiază de aceste servicii de radiodifuziune și televiziune, neputând fi impuse la plată servicii neconsumate de aceste categorii de persoane.

Ulterior, în notele scrise, pe lângă cele menționate, se precizează că o dovadă în sensul celor susținute este și faptul că în prezent se află în dezbatere publică un proiect legislativ de modificare a Legii nr. 41/1994, prin care se intenționează modificarea modului de finanțare a instituțiilor de radio și televiziune publice, prin introducerea așa numitei "taxe de solidaritate radio-tv", ce ar urma să fie achitată de toate persoanele fizice și juridice române, indiferent de deținerea aparatelor de recepționare a serviciilor furnizate de acestea.

Prin urmare, în prezent dispozițiile legale nu impun plata acestor servicii decât pentru persoanele juridice beneficiare ale acestora.

Înalta Curte, analizând recursul formulat, prin prisma dispozițiilor art. 304¹ și art. 304 pct. 9 din Codul de procedură civilă, în raport cu motivele invocate, cu legislația incidentă în cauză, cu înscrisurile care există la dosarul cauzei, apreciază că recursul formulat este fondat pentru următoarele considerente:

În fapt, motivele de recurs invocate se subsumează dezlegării problemei de drept în raport de care s-a soluționat cauza, respectiv dacă prevederile cuprinse în art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 977/2003 și în art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 978/2003, care instituie obligativitatea pentru persoanele juridice de a plăti o taxă lunară pentru serviciul public de radiodifuziune și, respectiv, de televiziune, sunt conforme cu

prevederile art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu prevederile art. 2 pct. 40 din Legea nr. 500/2002.

Pentru a analiza această problemă, vom expune pentru început prevederile legale incidente.

Dispozițiile art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevăd: "Persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele, sucursalele, agențiile și reprezentanțele acestora, precum și reprezentanțele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația să plătească o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune, în calitate de beneficiari ai acestor servicii."

Art. 2 pct. 40 din Legea nr. 500/2002 definește "taxa" ca fiind "suma plătită de o persoană fizică sau juridică, de regulă, pentru serviciile prestate acesteia de către un agent economic, o instituție publică sau un serviciu public".

Noțiunea de "beneficiar" a fost definită în DEX ca fiind: "persoană, colectivitate sau instituție care are folos din ceva; destinat al unor bunuri materiale sau al unor servicii; persoană fizică sau juridică în folosul căreia se realizează o acțiune; cel care beneficiază de ceva; persoană, instituție etc. pentru care se face o lucrare; persoană, întreprindere, instituție pentru care se execută o lucrare, se prestează diferite servicii".

Prin urmare, interpretarea semantică a noțiunii de beneficiar a persoanelor juridice conduce la concluzia că acestea trebuie să beneficieze de ceva, în cazul de față, de serviciile publice de radiodifuziune și televiziune.

Cum taxa se plătește pentru servicii prestate beneficiarilor, în mod greșit prima instanță a reținut că textul art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituie obligația pentru plata taxelor în discuție persoanelor juridice, indiferent dacă beneficiază sau nu de serviciile publice respective, deținătoare sau nu de receptoare radio/TV.

Cele reținute de instanța de fond în susținerea acestei interpretări sunt eronate și pentru faptul că este evident că fiecare persoană fizică sau juridică își poate manifesta dreptul de opțiune de a beneficia de serviciile publice de radiodifuziune și televiziune, însă acest drept nu poate fi transformat într-o obligație, cu atât mai mult instituirea și plata taxei acestor servicii nu pot fi obligatorii, indiferent dacă se beneficiază sau nu de aceste servicii.

De asemenea, prin Decizia nr. 159 din 30 martie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 426 din 12 mai 2004, Curtea Constituțională a decis, cu privire la constituționalitatea art. 40 din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin raportare la art. 44 alin. (1) și (2) din Constituție, privitoare la ocrotirea în mod egal a proprietății, indiferent de titular, că acestea sunt constituționale, deoarece "plata serviciului public prestat este obligatorie pentru toți beneficiarii acestor servicii, persoane fizice sau persoane juridice", prezentând relevanță considerentele pentru care a fost respinsă excepția.

Ulterior, prin deciziile nr. 297 din 6 iulie 2004 și nr. 331 din 18 aprilie 2006, Curtea Constituțională, pronunțându-se și cu privire la constituționalitatea art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a respins această excepție cu motivarea că cele statuate prin Decizia nr. 159 din 30 martie 2004 își mențin valabilitatea.

Cu ocazia controlului de constituționalitate, indirect, s-a dat o interpretare textului art. 40 alin. (3) menționat, arătându-se că acesta nu contravine dispozițiilor constituționale câtă vreme interpretarea oficială făcută de Parlament în activitatea de legiferare a vizat noțiunea de beneficiar al acestor servicii publice.

În continuare vom analiza dispozițiile art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 977/2003 și ale art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 978/2003, prin raportare la art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Dispozițiile art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 977/2003 prevăd: "(1) Persoanele juridice cu sediul în România, care se încadrează în categoria microîntreprinderilor potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 24/2001 privind impunerea microîntreprinderilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 111/2003, cu modificările ulterioare, au obligația să plătească pentru sediul social o taxă lunară pentru serviciul public de radiodifuziune.

(2) Persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele acestora, precum și sucursalele și celelalte subunități ale lor fără personalitate juridică și sucursalele sau reprezentanțele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația să plătească o taxă lunară pentru serviciul public de radiodifuziune."

Conform dispozițiilor art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 978/2003: "(1) Persoanele juridice cu sediul în România, care se încadrează în categoria microîntreprinderilor potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 24/2001 privind impunerea microîntreprinderilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 111/2003, cu modificările ulterioare, au obligația să plătească pentru sediul social o taxă lunară pentru serviciul public de televiziune.

(2) Persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele acestora, precum și sucursalele și celelalte subunități ale lor fără personalitate juridică și sucursalele sau reprezentanțele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația să plătească o taxă lunară pentru serviciul public de televiziune."

Din expunerea acestor dispoziții legale rezultă că **prevederile art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 977/2003 și ale art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 978/2003, prin impunerea obligativității persoanelor juridice de a plăti o taxă lunară pentru aceste servicii, indiferent dacă sunt sau nu beneficiare ale acestora, instituie derogări de la dispozițiile art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fapt care nu este posibil întrucât aceste derogări se pot face numai printr-un act normativ de nivel cel puțin egal cu cel al reglementării de bază, această interdicție fiind instituită de art. 4 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care stabilește ierarhia actelor normative, statuând că actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se emit în limitele și potrivit normelor care le ordonă.**

Prin urmare, **dispozițiile menționate din cele două hotărâri ale Guvernului sunt cele care impun obligativitatea plății taxelor, fără niciun fel de distincție, contrar art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare.**

Cele menționate de pârât și intervenientă, în sensul că taxa radio se regăsește în legislația și practica europeană în domeniu, fiind cunoscut că în toate țările Uniunii

Europene, dar și pe plan mondial această taxă reprezintă principala sursă de finanțare a activității posturilor publice din domeniul audiovizualului, nu pot fi folosite ca argumente în susținerea legalității prevederilor contestate din cele două hotărâri ale Guvernului, întrucât, așa cum s-a reținut anterior, dreptul la informare al cetățenilor, prin mijloacele de informare, radioul și televiziunea publică, nu poate fi transformat într-o obligație, cu atât mai mult cu cât dispozițiile art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, impun plata acestor taxe beneficiarilor de aceste servicii.

Susținerea potrivit căreia în protocolul de la Amsterdam anexat la Tratatul CE se prevede că "dispozițiile Tratatului nu aduc atingere competenței statelor membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune în măsura în care aceasta se acordă cu scopul ca acestea să-și îndeplinească misiunea de serviciu public așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare stat membru, și în măsura în care finanțarea respectivă nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în comunitate într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, fiind de la sine înțeles că realizarea mandatului acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare" și nici cele arătate cu privire la Rezoluția Parlamentului European din 25 septembrie 2008 invocată nu conferă legalitate dispozițiilor din cele două hotărâri ale Guvernului atacate, cât timp statelor membre le este recunoscută deplina libertate de a participa la finanțarea acestor servicii publice în modalitățile pe care fiecare stat le alege sub aspect legislativ.

Se face o confuzie deoarece aspectele învederate nu influențează soluționarea prezentului litigiu, întrucât se referă la participarea statului la finanțarea serviciului public de radiodifuziune, și nu la modalitățile transpuse legislativ prin care se realizează finanțarea acestuia, care sunt la latitudinea fiecărui stat.

Problema care se pune în speță este de a stabili cum a reglementat legiuitorul român acest domeniu, respectiv dacă a intenționat să instituie taxa pentru serviciile publice de radiodifuziune și televiziune în sarcina tuturor persoanelor juridice, indiferent de calitatea lor de beneficiare ale serviciilor, sau, dimpotrivă, legiuitorul a înțeles să stabilească această taxă doar ca o contraprestație pentru serviciile furnizate de aceste instituții doar persoanelor juridice care dețin aparate radio/TV, beneficiind în acest fel de aceste servicii.

Tocmai de aceea Comisia de Petiții a Parlamentului European, privind Petiția nr. 0.958/2005 adresată de un cetățean grec privind plata taxelor de licență TV și radio încorporate în facturile de electricitate, prin care se reclamă faptul că o porțiune din facturile plătite societății grecești de electricitate ajunge la societatea de stat de radio și televiziune, a precizat că obligația de a plăti o taxă de licență sau un impozit și colectarea sa, prin factura de electricitate, sunt probleme de drept național și nu pot fi contestate ca atare în temeiul dreptului comunitar.

În concluzie, având în vedere aceste considerente, precum și faptul că, potrivit art. 108 alin. (2) din Constituție, hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor, rezultă faptul că cele două hotărâri ale Guvernului, nr. 977/2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune și, respectiv, nr. 978/2003 privind taxa pentru serviciul public de televiziune, nu au aplicat în mod corect în art. 3 alin. (1) dispozițiile art. 40 alin. (3) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care, așa cum s-a menționat, face distincție în ceea ce privește plata taxelor pentru serviciul public de

radiodifuziune și televiziune între persoanele juridice beneficiare și cele care nu au calitatea de beneficiar al acestor servicii.

A interpreta în sens contrar, fără a se face această distincție, înseamnă a impune plata acestor taxe, spre exemplu, și persoanelor juridice cărora legiuitorul le recunoaște dreptul de a-și suspenda temporar activitatea sau de a declara că nu desfășoară activitate la sediul social, or, acest lucru nu este posibil, aducându-se prejudicii acestor persoane juridice, acestea fiind vătămate practic în drepturile lor.

Prin urmare, sentința pronunțată de instanța de fond este nelegală și netemeinică, astfel că, ținând seama de cele reținute anterior, precum și de dispozițiile art. 20 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, și de dispozițiile art. 312 alin. (1) teza I coroborate cu art. 304 pct. 9 din Codul de procedură civilă, se va admite recursul declarat de recurenta-reclamantă și se va casa sentința atacată.

Pe fondul cauzei, în raport cu dispozițiile art. 18 alin. (1) coroborate cu art. 8 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare urmează să fie admisă acțiunea reclamantei și să se dispună anularea prevederilor cuprinse în art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 977/2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune și în art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 978/2003 privind taxa pentru serviciul public de televiziune.

Referitor la cererea de intervenție formulată de Societatea Română de Radiodifuziune, în mod corect, instanța de fond a calificat-o ca fiind cerere de intervenție accesorie în interesul pârâtului Guvernul României, cele menționate în cuprinsul acesteia fiind analizate ca apărări de fond cu ocazia analizei cererii deduse judecății.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul declarat de Societatea Comercială KART CONSTRUCT - S.R.L. Cluj-Napoca împotriva Sentinței civile nr. 712/2008 din 13 noiembrie 2008 a Curții de Apel Cluj - Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal.

Casează sentința atacată și admite acțiunea formulată de reclamanta Societatea Comercială KART CONSTRUCT - S.R.L. Cluj-Napoca, în contradictoriu cu pârâtul Guvernul României și intervenienta Societatea Română de Radiodifuziune, în sensul că **anulează art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 977/2003 și art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 978/2003.**

Irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 9 aprilie 2009.